

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ №2**

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ПРОГРАМА
ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
ДЛЯ ЛІКАРІВ АКУШЕРІВ-ГІНЕКОЛОГІВ**

«Сучасна перинатологія»

Тривалість: 78 години

Полтава

Автори:

Зав. кафедрою акушерства і гінекології №2 ПДМУ
д.мед.н., професор Володимир ЛІХАЧОВ

Доцент закладу вищої освіти кафедри акушерства і гінекології №2 ПДМУ
к.мед.н., доцент Олег МАКАРОВ

Доцент закладу вищої освіти кафедри акушерства і гінекології №2 ПДМУ
к.мед.н., доцент Олена ТАРАНОВСЬКА

Рецензенти:

Зав. кафедри акушерства, гінекології і перинатології
Буковинського державного медичного університету,
д.мед.н., професор Олена КРАВЧЕНКО

Професор кафедри педіатрії №1
із неонатологією закладу вищої освіти ПДМУ,
д.мед.н., професор Валерій ПОХИЛЬКО

Обговорено на засіданні кафедри акушерства і гінекології №2 ПДМУ
(протокол №5 від 08.11.2024 р.).

Зав. кафедри акушерства
і гінекології №2 ПДМУ
д. мед. н., професор

Володимир ЛІХАЧОВ

Ухвалено на засіданні вченої ради ННІПО ПДМУ
(протокол №3 від 15.11.2024 р.).

Голова вченої ради ННІПО ПДМУ
д.мед.н., доцент

Алла МАРЧЕНКО

Пояснювальна записка

Навчальний план та робоча програма циклу тематичного удосконалення для лікарів акушерів-гінекологів «Сучасна перинатологія» розроблені на виконання наказу МОЗ України № 04.01-0/137 від 25.05.2013 «Про проведення циклів тематичного удосконалення з питань надання допомоги при невідкладних акушерських станах, включаючи акушерські кровотечі», наказу МОЗ України від 1.08.2011 р. № 454 «Про затвердження концепції управління якістю медичної допомоги на період до 2020 року», наказу МОЗ України від 31.10.2011 р. № 726 «Про вдосконалення організації надання медичної допомоги матерям та новонародженим у перинатальних центрах», наказу МОЗ України №1347 від 25.07.2023 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», практичних настанов «Національні підходи до впровадження системи регіоналізації перинатальної допомоги в Україні».

Мета навчання на циклі – удосконалення знань та практичних навичок лікарів акушерів-гінекологів з питань діагностики та перинатальної допомоги жінкам з акушерською та екстрагенітальною патологією.

Програма циклу розрахована на лікарів акушерів-гінекологів, які надають перинатальну допомогу жіночому населенню в акушерських стаціонарах.

Програма циклу тематичного удосконалення для лікарів акушерів-гінекологів «Сучасна перинатологія» базується на сучасних протоколах, гадлайнах та методичних рекомендаціях розвинених країн, розроблені на основі досягнень доказової медицини з урахуванням світових підходів до сучасних актуальних проблем акушерства та перинатології.

Навчальний план розрахований на 11 робочих днів, що складає 78 навчальних годин і передбачає: лекційних - 6 години, семінарських занять - 28 годин, практичних занять - 44 годин.

Задача циклу тематичного удосконалення для лікарів акушерів-гінекологів «Сучасна перинатологія» – поглиблене вивчення сучасних підходів до походження, клініки, діагностики перинатальної патології, опанування алгоритмами надання допомоги при цих станах, засвоєння на практичних заняттях сучасних консервативних та оперативних (в тому числі – органозберігаючих) методів надання невідкладної допомоги з метою зниження материнської захворюваності і профілактики материнської смертності.

Надання лікарям інформації на базі сучасних нормативно-правових документів щодо питань перинатальної допомоги надасть можливість їм сприяти зниженню материнської та перинатальної захворюваності і смертності.

Навчальна програма циклу тематичного удосконалення «Сучасна перинатологія»

Код	Назва курсу
------------	--------------------

курсу	
1.0	Ведення нормальної вагітності.
1.1	Преконцепційна підготовка.
1.2	Ведення нормальної вагітності.
2.0	Ведення нормальних пологів та аномалії пологової діяльності
2.1	Ведення нормальних пологів.
2.2.	Аномалії пологової діяльності. Незадовільний прогрес пологів.
3.0	Гіпертензивні розлади при вагітності. Прееклампсія, еклампсія
3.1	Прееклампсія/еклампсія. Особливості ведення вагітності і пологів
3.2	Невідкладна допомога при гіпертензивних станах у вагітних (важка прееклампсія, еклампсія, гіпертонічний криз)
3.3	HELLP-синдром. Невідкладна допомога
4.0	Акушерські кровотечі під час вагітності і в пологах
4.1	Кровотечі в першій і другій половині вагітності, I і II періоді пологів.
4.2	Кровотечі в III періоді пологів.
5.0	Післяпологові кровотечі. Акушерський травматизм
5.1	Післяпологові кровотечі: невідкладна допомога.
5.2	Атонічні післяпологові кровотечі. Органозберігаючі операції при післяпологових кровотечах.
5.3	Розриви і гематоми м'яких пологових шляхів. Виворот матки
5.4	Розриви матки. Алгоритм надання невідкладної допомоги
6.0	Екстрагенітальна патологія і вагітність
6.1	Вагітність і пологи при захворюваннях серцево-судинної системи
6.2	Цукровий діабет у вагітних. Гострі ускладнення цукрового діабету, невідкладна допомога
6.3	Захворювання щитоподібної залози у вагітних. Тиреотоксичний криз. Невідкладна допомога
7.0	Шоки і термінальні стани в акушерстві і гінекології
7.1	Геморагічний шок
7.2	Інфекційно-токсичний шок
7.3	Обструктивний шок (емболія навколоплідними водами, ТЕЛА)
8.0	Тазові передлежання. Неправильні положення плода та вставлення голівки. Акушерські повороти
8.1	Вагітність і пологи при тазових передлежаннях. Ведення пологів та оперативне розродження при них
8.2	Неправильні положення плода та вставлення голівки
8.3	Акушерські повороти
9.0	Оперативне акушерство
9.1	Кесарів розтин в сучасному акушерстві. Ускладнення операції

10.0	Багатопліддя.
10.1	Ведення вагітності і пологів при багатоплідді
11.0	Надання медичної допомоги у військових умовах
	Базовий та заключний контроль
	Іспит

**Навчальний план
циклу тематичного удосконалення
«Сучасна перинатологія»**

Тривалість навчання – 2 тижні (78 навчальних години)

Мета навчання на циклі – одержання знань з питань надання лікувально-діагностичної та профілактичної допомоги жінкам із з патологією перинатального періоду в сучасних умовах з метою збереження репродуктивного здоров'я населення, зменшення перинатальної та материнської захворюваності та смертності.

Контингент слухачів: лікарі акушери гінекологи.

Код курсу	Назва курсу	Кількість навчальних годин			
		Лекції	Практичні заняття	Семінари	Всього
1.0	Ведення нормальної вагітності.		6	2	8
2.0	Ведення нормальних пологів та аномалії пологової діяльності		4	2	6
3.0	Гіпертензивні розлади при вагітності. Прееклампсія, еклампсія	2	4	2	8
4.0	Акушерські кровотечі під час вагітності і в пологах	2	2	2	6
5.0	Післяпологові кровотечі. Акушерський травматизм		4	6	10
6.0	Екстрагенітальна патологія і вагітність	2	4	2	8
7.0	Шоки і термінальні стани в акушерстві і гінекології		2	4	6
8.0	Тазові передлежання. Неправильні положення плода та вставлення голівки. Акушерські повороти		6		6
9.0	Оперативне акушерство		4	2	6
10.0	Багатопліддя.		2		2
11.0	Надання медичної допомоги у військових умовах			6	6

	Базовий та заключний контроль		4		4
	Іспит		2		2
	Разом	6	44	28	78

**Тематичний план лекцій
циклу тематичного удосконалення
«Сучасна перинатологія»
Тривалість навчання – 2 тижні (78 навчальних години)**

Код курсу	Назва курсу	Кількість навч. годин
3.1	Прееклампсія/еклампсія. Особливості ведення вагітності і пологів	2
4.1	Кровотечі в першій і другій половині вагітності, I і II періоді пологів.	2
6.1	Вагітність і пологи при захворюваннях серцево-судинної системи	2
	Разом	6

**Тематичний план семінарських занять
циклу тематичного удосконалення
«Сучасна перинатологія»**

Код курсу	Назва курсу	Кількість навчальних годин
1.2.	Ведення нормальної вагітності.	2
2.2.	Аномалії пологової діяльності. Незадовільний прогрес пологів.	2
3.3	HELLP-синдром. Невідкладна допомога	2
4.1	Кровотечі в першій і другій половині вагітності, I і II періоді пологів.	2
5.1	Післяпологові кровотечі: невідкладна допомога.	2
5.2	Атонічні післяпологові кровотечі. Органозберігаючі операції при післяпологових кровотечах.	2
5.4	Розриви матки. Алгоритм надання невідкладної допомоги	2
6.1	Вагітність і пологи при захворюваннях серцево-судинної системи	2
7.1	Геморагічний шок	2
7.2	Інфекційно-токсичний шок	2
9.1	Кесарів розтин в сучасному акушерстві. Ускладнення операції	2

11.0	Надання медичної допомоги у військових умовах	6
	Разом	28

**Тематичний план практичних занять
циклу тематичного удосконалення
«Сучасна перинатологія»**

Код курсу	Назва курсу	Кількість навчальних годин
1.1	Преконцепційна підготовка.	2
1.2	Ведення нормальної вагітності.	4
2.1	Ведення нормальних пологів	2
2.2	Аномалії пологової діяльності. Незадовільний прогрес пологів.	2
3.1	Прееклампсія/еклампсія. Особливості ведення вагітності і пологів	2
3.2	Невідкладна допомога при гіпертензивних станах у вагітних (важка прееклампсія, еклампсія, гіпертонічний криз)	2
4.2	Кровотечі в III періоді пологів.	2
5.2	Атонічні післяпологові кровотечі. Органозберігаючі операції при післяпологових кровотечах.	2
5.3	Розриви і гематоми м'яких пологових шляхів. Виворот матки	2
6.2	Цукровий діабет у вагітних. Гострі ускладнення цукрового діабету, невідкладна допомога	2
6.3	Захворювання щитоподібної залози у вагітних. Тиреотоксичний криз. Невідкладна допомога	2
7.3	Обструктивний шок (емболія навколоплідними водами, ТЕЛА)	2
8.1	Вагітність і пологи при тазових передлежаннях. Ведення пологів та оперативне розродження при них	2
8.2	Неправильні положення плода та вставлення голівки	2
8.3	Акушерські повороти	2
9.1	Кесарів розтин в сучасному акушерстві. Ускладнення операції	4
10.1	Ведення вагітності і пологів при багатоплідді	2
	Базовий та заключний контроль	4
	Іспит	2
	Разом	44

ПЕРЕЛІК ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Слухачі повинні ЗНАТИ:

- Нормативні акти, щодо сучасних підходів до надання перинатальної допомоги;

- Напрямки роботи та рівні надання перинатальної допомоги;
- цілі та задачі перинатальної служби;
- фізіологічні зміни в організмі вагітної в різні терміни гестації ;
- Методидослідження в акушерстві;
- теоретичні аспекти, що доведення нормальних пологів.
- Ознаки аномалії пологової діяльності та незадовільного прогресу пологів.
- Класифікацію гіпертензивних розладів при вагітності.
- Принципи надання невідкладної допомоги при гіпертензивних станах у вагітних (важка преєклампсія, еклампсія, гіпертонічний криз)
- Класифікацію акушерських кровотеч під час вагітності і в пологах.
- Перебіг вагітності та пологів при захворюваннях серцево-судинної системи
- Перебіг вагітності та пологів при захворюваннях ендокринної системи.
- Причини та клініку шоків та термінальних станів в акушерстві і гінекології(геморагічний шок, інфекційно-токсичний шок, обструктивний шок).
- Принципи надання невідкладної допомоги при емболії навколоплідними водами, ТЕЛА.
- Класифікацію тазових передлежань та неправильні положень плода та
- Техніку виконання акушерських поворотів.
- Техніку виконання операції кесаревого розтину.
- Особливості ведення вагітності і пологів при багатоплідді.
- Принципи надання медичної допомоги у військових умовах.

**Перелік практичних навичок, якими повинні оволодіти
слухачі циклу тематичного удосконалення
«Сучасна перинатологія» на 2025 рік**

№	Назва практичних навичок	Ступінь оволодіння
1.	Оцінка ступеню перинатального ризику	+++
2.	Визначення показань для розродження жінок в стаціонарах I, II та III рівнів надання перинатальної доапомоги	+++
3.	Транспортування вагітних роділь та породіль в стаціонари II та III рівнів надання перинатальної допомоги	+++
4.	Трактувати результати спеціальних методів дослідження вагітних, роділь, породіль та гінекологічних хворих: • кардіомоніторний контроль стану плода • ультразвукова фето-плацентометрія • доплерометрія • УЗД органів малого тазу та молочних залоз • МРТ та КТ органів малого тазу • кольпоскопічного обстеження • гістероскопії	+++ +++ +++ +++ +++ +++ +++

	• метросальпінгографії • кольпоцитології • мамографії • результатів патолого-гістологічних досліджень (зішкріб із цервікального каналу, стінок порожнини матки, матки, яєчників, біопсії шийки матки)	+++ +++ +++ +++ +++
5.	Ведення фізіологічних пологів	+++
6.	Ведення пологів при аномаліях пологової діяльності	+++
7.	Кесарів розтин	+++
8.	Ведення пологів у жінок із рубцем на матці	+++
10.	Класичний зовнішньо-внутрішній (комбінований) акушерський поворот при повному відкритті шийки матки	+++
14.	Компресійні шви на матку	+++
15.	Поетапна деваскуляризація матки	+++
16.	Профілактична деваскуляризація матки	+++
17.	Алгоритм надання невідкладної допомоги при розривах та вивороті матки	+++
18.	Ведення вагітності і пологів при цукровому діабеті	+++
19.	Невідкладна допомога при гіпертензивних станах у вагітних (важка преєклампсія, еклампсія, гіпертонічний криз)	+++
20.	Інфекційно-токсичний шок: діагностика, визначення ступеню, невідкладна допомога.	+++
21.	Обструктивний шок: діагностика, визначення ступеню, невідкладна допомога.	+++
22.	Гемотрансфузійний і анафілактичний шоки діагностика: визначення ступеню, невідкладна допомога	+++
23.	Ведення пологів при вузькому тазі	+++
24.	Допомога в пологах при багатоплідді	+++

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Ведення нормальних пологів.
2. Аномалії пологової діяльності.
3. Незадовільний прогрес пологів.
4. HELLP-синдром.
5. Невідкладна допомога Кровотечі в першій і другій половині вагітності, I і II періоді пологів.
6. Кровотечі в III періоді пологів.
7. Післяпологові кровотечі: невідкладна допомога. Гіпотонічні післяпологові кровотечі.
8. Органозберігаючі операції при післяпологових кровотечах.
9. Розриви і гематоми м'яких пологових шляхів.
10. Виворот матки
11. Розриви матки. Алгоритм надання невідкладної допомоги
12. Вагітність і пологи при захворюваннях серцево-судинної системи

- 13.Цукровий діабет у вагітних.
- 14.Гострі ускладнення цукрового діабету, невідкладна допомога
- 15.Захворювання щитоподібної залози у вагітних. Тиреотоксичний криз.
Невідкладна допомога
- 16.Геморагічний шок
- 17.Інфекційно-токсичний шок
- 18.Обструктивний шок (емболія навколоплідними водами, ТЕЛА)
- 19.Вагітність і пологи при тазових передлежаннях. Ведення пологів та оперативне розродження при них
- 20.Неправильні положення плода та вставлення голівки
- 21.Акушерські повороти
- 22.Техніка виконання операції кесаревого розтину. Ускладнення операції
- 23.Ведення вагітності і пологів при багатоплідді
- 24.Надання медичної допомоги у військових умовах

ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Ліхачов В.К. Акушерство. Том 2. Сучасна акушерська практика. – Вінниця: Нова Книга, 2022. – 512 с.
2. Академічні лекції з акушерства та гінекології/за ред. акад. Ю.Г.Антипкіна. - Київ: ТОВ КРЕЙТИВ МЕДІА, 2021. - 424 с.
3. Акушерство та гінекологія: у 4 томах. — Том 1. Акушерство: підручник (ВНЗ IV р. а.) / В.М. Запорожан, В.К. Чайка, Л.Б. Маркін та ін.; за ред. В.М. Запорожана. — 2-е вид., випр. — 2017. -1032
4. Наказ МОЗ від 24.03.2014 № 205 «Акушерські кровотечі». – К., 2014.

ДОДАТКОВА

1. Акушерсько-гінекологічна допомога та збереження репродуктивного здоров'я у жінок в умовах збройного конфлікту. Монографія/ за ред. проф. Цимбалюка В.І. - Львів: 2020. -159 с.
2. Сенчук А.Я. та ін. Невідкладні стани в акушерській практиці. - К.: Фенікс, 2019.- 336с.
3. Голяновский О.В., Леуш С.С., Романенко Т.Г. та ін. Кровотечі в практиці акушера-гінеколога.- Київ, 2013.- 240с.

Зав.кафедри акушерства і
гінекології №2 ПДМУ,
доктор мед. наук, професор

Володимир ЛІХАЧОВ